

Roža z Mucne gore.

7.

olnce je pokukalo skozi ozka, zamrežena okenca v samotno kočó gori v Planici. Naravnost na póggrad ob steni je posijalo, in njegovi živi prameni so se zapičili Gabu naravnost v obraz in na zaprte oči. Gaba je zaščegetalo, in v spanju je šinil z roko preko obraza, da bi pregnal tisto, kar ga je motilo po licih in očeh. Toda ker tistega ni mogel pregnati, je zagodel v spanju in se razjezil. Zato pa je ušel tudi spanec brzo od njega — in Gab se je prebudil ves začuden. Vstal je napol, gledal okrog sebe in si mel oči. V prvih trenutkih se niti zavedel ni, kje prav za prav je. Toda ozrl se je v póggrad, na ugaslo ognjišče sredi kočé in na široke police ob steni — pa mu je bilo hipoma vse jasno. Skočil je naglo s póggrada in se trikrat pretegnil. Čudil se je, da kozavega moža ni nikjer v kočí; toda ko je videl solnce, se je domislil, da je mož pač že davno vstal, pa je odšel kdovekam po svojih potih in za svojim delom. — „Hm, predolgo sem jo potegnil na póggradu,“ je mislil. „Pozno že mora biti, in mož me nemara potegne za ušesa, ker sem se tako zalezal... Hencajte, no!“

Urno je odšel iz kočé in oprezoval po možu. Toda moža ni bilo nikjer. Pa se je Gab oddahnil, ker je mislil, zdaj lahko pobegne in se skrije. Že se je potuhnil in hotel zdrveti navzdol proti gozdiču. Dvakrat je že poskočil po trati, a tedaj se je oglasil dol od skalovja rezek in silen glas: „Kam pa misliš pobegniti? Počaj, da se pogovoriva!“

Gab se je ustavil ves preplašen in se ozrl nazaj. Zagledal je kozavega moža, ki se je prikazal hipoma med gručevjem in rušjem in stopal naglo proti kočí. Gab se ni premaknil z mesta, ampak je čakal moža in si mislil: „Zdaj-le me bo... Pograbil me bo in me nemara spe osuval zaradi nesrečne ovce. Sinoči se je samo delal, kakor da mi verjame. A danes se je znabiti spet premislil in me morda pograbi?“

No, mož ga je samo zasukal in ga odgnal nazaj v kočó. Nič ni rekel, ampak je vzel s police leseno skodelico. Vanjo je vlil vročega kozjega mleka in odrezal od hleba velik kos črnega kruha. Vse to je postavil na póggrad in velel Gabu: „Jej in se nikar ne obotavljaj!“

Gab se je namuznil, pa je pograbil nerodno žlico. Nadrobil si je v mleko kruha in potem hlastno jedel, ker je bil res lačen. Mož pa je sedel na konec póggrada, z roko si podprl glavo, pa je jel razmišljati. Ko je Gab izpraznil skodelico, ga je mož pogledal od strani in spregovoril: „Poslušaj me zdaj, fant! Sinoči sem ti bil rekel, da ti verjamem zaradi medveda. Sinoči, že v temi, se je bil priklatil semkaj. V stajo je vdrl in mi pograbil drugo, prav lepo, pitano ovco. S kolcem sem hotel nadenj, a kaj naj opravim s kolcem? Zver bi me bila pograbila in me

zmikastila do smrti. Puške pa nimam. Zato sem moral pustiti hudobo pošastno in sem jo samo z vpitjem prepodil, da mi ni podavila še drugih ovac. Deset ovac mi je še ostalo in dve kozi. Ta živinica je danes vse, kar imam. Pa ker se mi zdi, da bo prišel zdaj medved vsak večer semkaj, zato moram gledati, da ubijem pošast ali jo pa vsaj prepodim iz Planice. Ti mi boš pa pomagal, fant, in mi ne boš zameril, da sem te zaprl v hlev.“

Gab se je začudil: „Pomagam naj vam, da ubijete ali zapodite tisto strašno zver? Pa kako naj vam pomagam?“

Mož je zamahnil z roko, pa je rekel: „Ničesar težkega ne zahtevam od tebe, fantič! Samo to bi rad, da ostaneš tu v moji koči in mi čez dan paseš živinico. Paziti moraš na njo in gledati, da se ji ne pripeti kaj hudega. Proti večeru se pa vrnem iz doline. K Makovcu grem Podkóren po puško ali pa h Kavalarju v Ráteče. Pa naženem drevi pošast kosmato, da ji bo za vedno prešla slast po moji živini. Ali boš pasel, pobič? Pa boš tudi pazil na živino, kakor je treba?“

„Seveda, stric!“ je odgovoril Gab in bil vesel, da je prišel na tak lep način do poštenega posla. „Le brez skrbi bodite, stric! Pasel vam bom živino, ker jaz znam dobro pasti. Saj tudi že pasem, odkar se vem spominjati.“

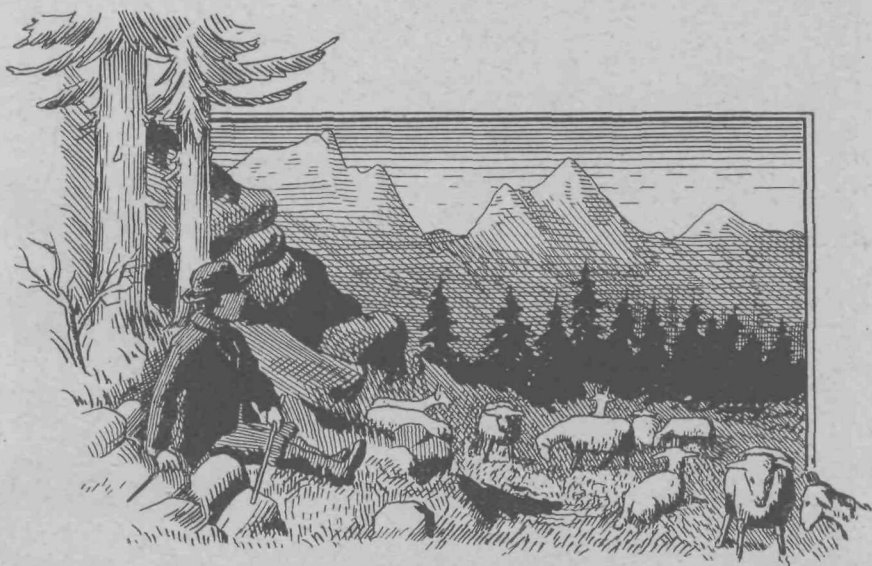
„Prav, pobič!“ je dejal. „Saj ne bo zastonj... Tu v bližini koče pasí, in če boš lačen, vzemi s police, kar se ti poljubi! Zvečer ti pa skuham večerjo, da boš zadovoljen in še vesel.“

„Oh, kaj tisto!“ se je branil Gab. „Saj ni treba, stric, res ni treba! Ni vredno, da bi govorili o tem...“

Mož je odšel iz kočé in je krenil naglo proti jelovemu gozdiču. Gab pa je zaprl duri, obstal pred kočó in gledal toliko časa za možem, dokler ni izginil doli v goščavi. Potem se je okrenil in se napotil proti staji, ki je stala nedaleč od kočé in bila le slabo zbita z nerodnimi kolci in trhlimi smrekovimi debli. Odmaknil je lahko lesó in izpustil živinico iz staje. Ovce so veselo zabeketale, ko so smele iz ozke ograde, kozi sta pa zameketali in zdrveli naravnost proti gručevju. Gab pa je zažvižgal veselo pesmico in stopal za živinico, ki se je pričela mirno pasti med gručevjem in po ozkih, zelenih tratinah. Solnce se je pomikalo vedno višje na jasno nebo, prijetno je ogrevalo ozko sotesko in tajalo zmrzli sneg, ki se je srebrno svetil gori po silnih, ogromnih skalah orjaške Mojstrovke in divjega Jalovca. Tišina se je razprezala po vsem prostranem zagorskem svetu. Čulo se je samo votlo bučanje in bobnenje Nadiže, ki se je usipala na desni iz navpične sive skale in padala vsa razpenjena v globočino. Le tuintam se je oglasila kaka ovca ali koza s pretrganim, kratkim glasom, pa je spet umolknila. Divje čebele so brnele nad gručevjem in zelenjem, sedale na živopisane zagorske cvetove, pa pošumevale prikrito, da jih je bilo komaj slišati. Tupatam je vzfrfotal preko sočne tratine nenavaden metulj. Zibal se v solnčnih žarkih, plesal sem ter tja, potem pa poletel v naglem, lahkem

poletu tja gor, kjer se je pod Jalovcem iskrilo v solčni luči širno ogromno snežišče...

Gab je sedel na skalo in se grel. Požvižgaval si je in strmel na skalovje, kjer se je sprehajala in pasla čreda divjih koz. Razločno jih je videl na položni, sivkasti polici in tudi slišal, kako so prožile kamenje, da je padalo z zamoklim truščem v globočino. Ko se je pa Gab naveličal žvižganja in strmenja, se je pa zleknil po zeleni trati, ki je dehtela tako prijetno, da je vstala v Gabovem srcu velika radost in zadovoljnost. Pozabil je vse tiste hipe svoje nesreče, ki jih je bila poslala nanj roža-ponoža. Še dóma se ni spominjal več rad in tudi ne sosedovih, ki so zaradi Gaba izgubili šest ovac in rejenega jarca. Gab je mislil samo na krasoto, ki se je smejala vseokrog njega po Planici, in je bil tako zadovoljen, da si ni želel ničesar več na svetu.

„Tu ostanem, pa bo!“ si je dejal. „Nikoli več ne grem iz Planice. Pri kozavem možu ostanem. Živinico mu bom pasel in mu pomagal, da bo zadovoljen z menoj. Prijatelja postaneva, pa medveda ubijeva. Da sem se le domislil Planice in prišel semkaj — kako je tu lepo in veselo! Juhu!“

In Gab je zavriskal tako vedro, da se je ozrla živinica po pasiščih in so se prestrašile divje koze na polici. Glasno je prasketnilo kamenje in sfrčalo v prepad.

„Hej, hej!“ je zavpil Gab, in mu je bilo žal, da so pobegnile divje koze. Brž je vstal in šel za živino, ki se je bila razkropila med gručevjem. Zagnal jo je nazaj med tratine in se napolil v kočó, ker je vedel, da je poldne že minilo, in se mu je v želodcu oglašala lakota. Najedel se je tam do sitega in potem spet odšel nazaj k živini. Ta je ležala pod rušjem in počivala v toplih žarkih, ki jih je usipalo solnce na zagorski svet.

Tudi Gab se je zleknil po tratini, da malo zadremlje. Misli so mu pričele polagoma hoditi na dom. Videl je mater v duhu, in mati je bila vsa žalostna zaradi nesrečnega sina, ki je pobegnil kdovekam. Pa tudi očeta je videl Gab v svojih mislih. Oče pa ni bil žalosten, ampak je stopal trdo po izbi gor in dol. Pesti je stiskal in godel hude besede. Na Gaba se je jezil — na nepridiprava, ki mu je napravil toliko skrbi in toliko troškov. In tudi soseda je videl Gab v svojih mislih. Ravno je prišel na Lipnikov dom in rekel očetu: „Tako in tako, sosed. Vaš Gab me je pripravil ob šest ovac in ob debelega jarca. Pa mi moraš, sosed, odšteti za pokončano živino toliko in toliko.“ Oče pa se praska za ušesi, godrnja nevšečno in stiska pesti, pa čaka, da se Gab vrne in tedaj ga zgrabi, kot ga ni bil zgrabil še nikoli. . .

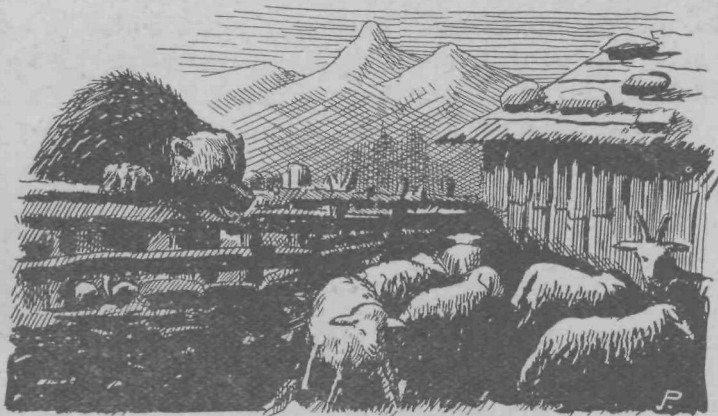

Gab se je prevrgel nemirno na drugo stran. Srce se mu je stisnilo v bojazni, in po hrbtu ga je zazebló. Vzdahnil je gorko in si rekel: „Saj ne grem domov, saj ne grem domov. . . Že nekajkrat sem rekel, da ne grem. Poprosil bom tujega moža, naj me obdrži kar za zmiraj v Planici. Služil mu bom in čez nekaj časa si prislužim par glav živine. Potem bom pa živel lepo tu v Planici, kakor živi sedaj brez skrbi ta tuji mož. In roža-ponoža me ne bo več strašila. . .“

Tako je tolažil Gab samega sebe in se pomiril popolnoma. Pa je žvižgal in prepeval vse do večera in je skrbno pasel živinico. Čakal je na tujega moža, ker mu je hotel pokazati, da je res pasel živino do samega večera. Ker pa moža le ni bilo, se je nazadnje odločil: zgnal je živino in jo pognal proti staji.

Mračilo se je že, in večerna, rdeča zarja je bila že izginila s skalnatih vrhov vseh snežnikov. Mrzla sapica je zavela skozi ozko sotesko, da je Gaba zazebló. Tesno si je zapel suknjič in je stopal za živinico, ki je brzela proti staji. Že je dospela do kočé in krenila mimo kočé. A tedaj so se ovce zgrnile vse preplašene in so stekle proti staji, tesno stisnjena druga k drugi. Kozi pa sta zameketali v silnem strahu in sta bežali v divjih skokih v stajo.

„Hej, kaj bo pa to?“ se je zavzel Gab in je gledal za drvečo živino. A ugeniti ni mogel dolgo časa nič. Živina se je pa stiskala v tesni staji in je postajala vedno bolj nemirna. Gab se je pa še vedno čudil in ugibal, kaj se je živini naenkrat pripetilo. — „Hm, skoraj bi rad videl, da bi bil tuji mož že doma,“ je rekel. „Ne poznam prav njegovih živali. Kaj se jim je pač dogodilo? Ali kaj vohajo ali kaj čutijo?“

Gab je umolknil. Zadaj v jelovem gozdiču je nekaj prasketnilo. Trenutek zatem je pa skočilo na goličavo nekaj groznega, velikega. Šinilo je mimo Gaba in je bilo v treh skokih že pri staji. A ni se ustavilo tamkaj, ampak je preskočilo nizko ograjo in se je zaprašilo naravnost med zbegane ovce.

„To je medved, medved!“ je zarjul Gab in se ni mogel niti premakniti z mesta. „Oh, Oh! Spet je prišel, da odnese ovco. A kaj poreče mož, ko se vrne in mu povem, da je pošast že spet izmaknila eno ovco.“

Gab ni mogel več misliti. V svojem strahu ni vedel Gab drugega, kakor da je naprej rjovel na ves glas. Pa je mislil, da bo s tem prepodil in preplašil medveda. A zver se še zmenila ni za njegovo vpitje. Že je držala v gobcu capljajočo ovco, že se je postavila na zadnji nogi in preskočila zadnjo ograjo. Gab jo je še videl, kako je koracala počasi preko goličave in se vedno bolj bližala kočí, ker je morala mimo nje, če je hotela priti v jelovi gozdič. Gab se je stisnil k durim in je vpil in rjovel še huje. Medved ga je pogledal z srepimi očmi, pa je zagodrnjal in zabrundal, da je bilo Gaba groza. Šinil je potem mimo kočé, petkrat poskočil — in izginil v sivem mraku in v črnem gozdu.

„Šla je hudoba — mimo mene je šla!“ je zasopel Gab in si je z rokavom obrisal pót, ki mu je gosto stal po obrazu. „Zakaj le nisem pograbil palice — štekljarice? V trebuh bi jo bil zasadil hudobi, da bi se bila na mestu stegnila. Pa se nisem domislil tega. Res me je bilo tako jako strah. Ovbe, pa ovce ni več! Kaj poreče mož? Ali me bo ubil? Ali mi je spet roža-ponoža poslala to nesrečo?“ ...

Gab je sedel na prag in gledal pa poslušal v noč, ki se je bila že razpredla po zagorskem svetu. A nič se ni ganilo širom okrog. Živina v staji se je bila spet počasi pomirila in pospala. Zvezde so se užigale po božjem nebu, in noč je molčala vseokrog, črna in gluha noč... Naposled je Gab zaslišal rahel šum, ki je prihajal gor od jelovega gozdiča, in je razložil tudi nagle stopinje, ki so prihajale vedno bliže in so bile vedno bolj različne.

„To je mož, to je tuji mož,“ si je dejal Gab in se dvignil. In ni se motil. Bil je tuji mož, ki se je povrnil iz doline in obstal zdaj pred Gabom. — „Ali si ti, fantič?“ je vprašal ves zasopel. „Pa kaj je bilo da si vpil tako divje? Slišal sem te prav dobro daleč dol. Pa sem hitel, ker me je skrbelo. Pa ne, da je bila medvedja pošast že spet tu?“

„Vse skupaj ne pomaga nič!“ je odgovoril Gab. „Tu je bila spet hudoba, v stajo je poskočila, pograbila ovco in izginila z njo. Pa sem vpil in rjovel, kar sem mogel. A zver se me ni bala in je samo godrnjala. S palico, s štekljarico bi jo bil, a je nisem, ker me je bilo strah.“

Mož je vmes zarobantil, tako zarobantil, da se je Gab zbal. Že je mislil, da ga bo mož pograbil in poveznil preko kolena. A mož mu ni storil ničesar, samó robantil je in se jezil. Odprl je duri in ukresal na ognjišču ogenj. Tudi Gab je oprezno smuknil v kočó in sedel v kotu na rob pógrada. Pa je gledal moža, ki je stopil od ognja in ogledoval dolgo, zarjavelo puško, ki jo je držal v rokah. Naposled jo je pokazal Gabu in mu je rekel: „S to-le ga bova jutri, pobič! Pričakava ga zvečer, pa bo po njem!“

Mož je prislonil puško v kot, pa je pričel priročno kuhati. Skuhal pa je rumene žgance in jih zabelil z debelimi ocvirki. Hlastno sta potem jedla in izpila vsak skodelico toplega mleka. Mož pa je neprestano molčal. Gab ga je že hotel nekajkrat povprašati po tem ali onem. Toda ni se upal, ker je videl, da je možev obraz ves mračén in naguban. Po večerji pa je sedel mož kraj ognjišča na trinožen stolček. Z rokami si je podprl glavo in se globoko zamislil.

Gab pa ni hotel nič odlašati, ampak se vrgel na pógrad. — „Kar ležem,“ si je rekel. „Najbolje je, da kar zaspim na pógradu. Drugače se nemara mož še premisli in me nažene v hlev. Če bom pa že spal, me bo pustil v miru tu, kjer je toplo!“

V teh mislih je Gab zaspal, mož ga je pa pustil v miru in se v svojem razmišljanju še zmenil ni zanj...

(Nadaljevanje.)